

Ustanów, 4 kwietnia 2025 r.

Prof. dr Krzysztof Herdzin

Dziedzina: sztuki muzyczne

Dyscyplina artystyczna: instrumentalistyka

Miejsce pracy: Akademia Muzyczna im. Feliksa Nowowiejskiego w Bydgoszczy

**Recenzja dorobku dr. Leszka Wiśniowskiego sporządzona w związku
z postępowaniem o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie sztuki,
w dyscyplinie sztuki muzyczne.**

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Rada do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Zlecenie podjęte na podstawie art. 221 ust. 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (tekst jednolity: Dz.U.2023.742 ze zm.) oraz § 8 oraz § 10 ust. 2 Regulaminu przeprowadzania postępowań w sprawie nadania stopnia doktora habilitowanego w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie, a także uchwały nr 31/2019 Senatu Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 26 września 2019 r., z późn. zm. oraz pisma Rady Doskonałości Naukowej nr DRKN.Z8.400.45.2024 z dnia 6 listopada 2024 r.

Do nadesłanego przez Radę do Spraw Dyscypliny - Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie pisma informującego o powołaniu mojej osoby w skład Komisji Habilitacyjnej do przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr. Leszka Wiśniowskiego, została dołączona dokumentacja:

- dane wnioskodawcy
- wniosek Habilitanta
- kopia dyplomu doktorskiego Habilitanta
- dyplomy i nagrody przyznane Habilitantowi
- autoreferat Habilitanta
- wykaz osiągnięć
- nagrania w formacie wav. dwóch płyt: *Awaria Świata* oraz *Powers of Two*

Warunki nadania stopnia doktora habilitowanego zostały unormowane w art. 219 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2020 r. poz. 85, 374, 695, 875, 1086, z 2021 r. późn, 159). Zgodnie z wymienionymi wymaganiami dr Leszek Wiśniowski posiada w dorobku osiągnięcia naukowe albo artystyczne, stanowiące znaczny skład w rozwój określonej dyscypliny, w tym 1 zrealizowane oryginalne osiągnięcie projektowe, konstrukcyjne, technologiczne lub artystyczne, będące w autoreferacie opisane jako dzieło artystyczne.

INFORMACJE O KANDYDACIE

Dr Leszek Wiśniowski urodził się w ..... . W wieku 19 lat rozpoczął naukę gry na flecie poprzecznym w Państwowej Szkole Muzycznej II st. im. Ludomira Różyckiego w Gliwicach. Już wtedy zainteresował się jazzem i innymi formami muzyki improwizowanej. Skłoniło go to do podjęcia studiów na Wydziale Jazzu i Muzyki Rozrywkowej Akademii Muzycznej w Katowicach, w klasie prof. Jerzego Jarosika. Już w czasie studiów współpracował z śląskimi teatrami w Będzinie i Sosnowcu, współtworząc muzykę do spektakli pod kierownictwem Haliny Kalinowskiej.

Habilitant jest rzadkim w Polsce przykładem flecisty i kompozytora uprawiającego aktywności trudne do jednoznacznej kategoryzacji. W jego projektach jazz łączy się z muzyką współczesną, muzyka ludowa z rockiem, muzyka filmowa z popem. Olbrzymią wartością jest również jego umiejętność gry na innych instrumentach. A są to saksofony, klarnet basowy, dęte instrumenty etniczne: bansuri, dudu, kaval, ney, shakuhachi. Prowadzi własny zespół Hefi Quartet, ściśle współpracuje ze Studiem Muzyki Elektroakustycznej i Polskim Stowarzyszeniem Muzyki Elektroakustycznej eksplorując obszary muzyki współczesnej, eksperymentując z nowymi technikami gry

na flecie i używaniem urządzeń elektronicznych modyfikujących brzmienie instrumentu. Występuje jako performer i wykonawca własnych instalacji dźwiękowych (Muzeum Sztuki Współczesnej MOCAK w Krakowie, Utah Muzeum of Contemporary Art w Salt Lake City, USA). Wśród jego partnerów artystycznych są m.in. kompozytorzy współcześni Marek Chołoniewski i Krzysztof Gawlas, czy kultowy kompozytor wywodzący się z Piwnicy pod Baranami Zygmunt Konieczny,

Habilitant ukończył dwa kierunki, posiada dyplomy magistra sztuki: w zakresie gry na flecie (Akademia Muzyczna w Katowicach, Wydział Jazzu i Muzyki Rozrywkowej, rok 2000) oraz w zakresie specjalności nauczycielskiej (Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Pedagogiczno-Artystyczny, rok 1995).

Stopień Doktora Sztuki na podstawie rozprawy pt: *Nowe możliwości wykonawcze fletu w muzyce jazzowej i eksperymentalnej z uwzględnieniem najnowszych osiągnięć konstrukcyjnych w budowie tego instrumentu, w oparciu o autorskie opracowanie utworu Syrius Claude'a Debussy'ego i kompozycje własne* uzyskał w 2018 r. w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie.

W latach 2013-2019 uczył w Szkole Muzycznej w Skawinie. Od 2016 r. zatrudniony jest w Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie. Dodatkowo, od 2017 r. uczy w Szkole Muzycznej I i II st. im. Bronisława Rutkowskiego w Krakowie, gdzie w latach 2018-2023 piastował funkcję kierownika sekcji jazzowej.

Habilitant jest laureatem kilku nagród i wyróżnień. Z najważniejszych osiągnięć warto wymienić: Indywidualną nagrodę za wysokie walory instrumentalne podczas I Konkursu Standardów Jazzowych w Siedlcach w 1996 r.; I miejsce z zespołem Viva Flamenco podczas Konkursu Muzyki Inspirowanej Folklorem w Radomiu w 1998 r.; II miejsce w międzynarodowym konkursie Flute Jazz Artist Competition podczas National Flute Association Convention w Chicago w 2022 r.; I miejsce w konkursie Gloria Artis w Wiedniu, w kategorii zespołów jazzowych z kwartetem pedagogów Szkoły muzycznej I i II st. im. N. Rutkowskiego w Krakowie, w 2024 r.; stypendium MNiSW za wybitne osiągnięcia artystyczne na rok 2014/2015; stypendium Fundacji Kościuszkowskiej działającej w Nowym Jorku na rok 2018; Nagroda II st. Rektora Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie w roku 2018.

W 2003 r. nagrał solową partię fletu na ścieżce dźwiękowej do filmu *Stara Baśń* w reżyserii Jerzego Hoffmana z muzyką Krzesimira Dębskiego. Do dziś pojawił się w kilkunastu soundtrackach filmowych, zarówno jako flecista, jak i saksofonista. Wydał 7 płyt autorskich, można go usłyszeć na ponad 30 albumach innych artystów. Występował w programach telewizyjnych realizowanych w TVP Katowice, TVP Kraków, TVP Polonia, TVP2 i TVP Kultura. Ma za sobą setki koncertów w Polsce i za granicą (USA, Kanada, Austria, Niemcy, Norwegia, Luksemburg, Szwajcaria, Indie, Singapur, Meksyk, Kuba, Ukraina).

Dr. Leszek Wiśniowski ma również sporo osiągnięć dydaktycznych. Jego uczniowie i studenci zostają laureatami konkursów, jak sam pisze: "organizuję wspólne wyjścia na koncerty, warsztaty pozaszkolne, gdy tylko jest to możliwe zapraszam uczniów do występów podczas istotnych wydarzeń". Ośmiokrotnie występował na konferencjach naukowych z autorskimi wykładami (m.in: Akademia Muzyczna im. K. Pendereckiego w Krakowie, Uniwersytet Muzyczny im. F. Chopina w Warszawie, Instytut Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego), jego artykuły pojawiały się m.in. w oficynie Wydawniczej Uniwersytetu Zielonogórskiego (*Rozwój języka wykonawczego flecistów w muzyce jazzowej od 1913 r. do współczesności*), czy w czasopiśmie *Jazzi Magazine* (*Hubert Laws - flecista jazzowy*). W 2021 r. poprowadził w radio Jazz Kultura dziewięć audycji poświęconych flecistom jazzowym.

DZIEŁO ARTYSTYCZNE

Wskazane przez Habilitanta dzieło artystyczne, stanowiące podstawę do ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego, to dwa albumy CD:

- Ewa Lipska, Leszek Wiśniowski *Awaria Świata*
- Robert Dick, Leszek Hefi Wiśniowski *Powers of Two*

Płyta pt. *Awaria Świata* ukazała się w 2021 r. w wydawnictwie Requiem Records, z kolei płyta pt. *Powers of Two* pochodzi z 2023 r. a wydawcą jest Hefi Records.

OPIS DZIEŁA

Awaria Świata to projekt, w którym spotykają się wiersze jednej z najwybitniejszych polskich poetek Ewy Lipskiej i muzyka Leszka Wiśniowskiego. To koncepcja, która wykracza poza tradycyjne granice sztuki, łącząc słowo i dźwięk w nieprzerwaną, eksperymentalną opowieść. Album stawia pytania o współczesne wyzwania – o kondycję ludzkości, społeczne napięcia oraz poprzez warstwę literacką - wewnętrzne rozterki poetki. Sam Habilitant określa styl muzyczny całości jako "minimalizm z pogranicza nurtu improwizacji jazzowej i muzyki współczesnej". Całość opera się na czytanych przez poetkę 14 własnych wierszach do których Habilitant stworzył muzykę. Każdy wiersz to oddzielny utwór, na płycie znajdują się też cztery fragmenty instrumentalne nazwane *Intro I*, *Intro II*, *Intro III*, *Intro IV* stanowiące niejako łączniki pomiędzy poszczególnymi dziełami. Muzyka została zrealizowana w całości w studio Habilitanta, on też korzystając z programu komputerowego Logic Pro nagrał wszystkie instrumenty: flet piccolo, flet sopranowy C z *glissando headjoint*, flet altowy, flet basowy, shakuhachi, saksofon sopranowy i tenorowy, klarnet Bb i klarnet basowy, fortepian, oraz wirtualne instrumenty smyczkowe i perkusyjne. Istotne, co sam autor w autoreferacie napisał o genezie muzyki: "większość kompozycji zawiera improwizowane partie, stanowiące soniczny komentarz poezji; zdecydowałem się na produkcję samodzielną w celu stworzenia silnej relacji tekstu z niuansami muzycznymi i możliwą do uzyskania w warunkach studyjnych wolnością wyborów sonorystycznych".

W porządku chronologicznym na płycie pojawiają się następujące wiersze: *Świat*, *Postęp*, *Wokół naszej miłości*, *Wykrywacz kłamstw*, *Strach*, *Kino i coś jeszcze*, *Mafia*, *O sobie bez narzekań*, *Przepaść*, *Zawsze może się zdarzyć*, *Byliśmy jeszcze wszyscy*, *Pamięć operacyjna*, *Bitwa pod rozumem*, *Awaria świata*. Ich mroczna, melancholijna aura, pesymistyczne, czasem wręcz tragiczne treści w bezpośredni sposób implikują takie, a nie inne rozwiązanie muzyczne autora. Muzyka na płycie jest utrzymana w onirycznych, posępnych nastrojach, nieśpiesznych tempach; charakterystyczne jest częste poruszanie się Habilitanta po rozszerzonej tonalności z charakterystycznym użyciem wszelkich dysonansów, zgrzytów i niepokojących dźwięków tworzonych przez syntezator. Nie zawsze włączeniu poezji z muzyką - zwłaszcza poezji tak intymnej, egzystencjalnej - kompozytorom udaje się uniknąć z jednej strony patosu, z drugiej zaś

trywialności i modnych szablonów związanych z aranżacją i produkcją muzyki. Dr Leszkowi Wiśniowskiemu udało się to znakomicie. Płyta *Awaria Świata* zwróciła uwagę wielu muzykologów i dziennikarzy, okazała się godnym uwagi, oryginalnym wkładem w rozwój współczesnej kultury słowa. Spotkała się z dużym zainteresowaniem, co zaowocowało dogłębną analizą projektu podczas konferencji na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie w Instytutach muzykologii i polonistyki. Jak Habilitant pisze swoim autoreferacie: "w piątym tomie publikacji *Jazz w kulturze polskiej*, wydanym przez UJ w 2023 roku, ukazał się artykuł dr Katarzyny Kuci-Kuśnierskiej, który w sposób niezwykle szczegółowy omawia konstrukcję oraz zależności między poezją a muzyką na omawianej płycie".

Powers Of Two to płyta z niezwykle oryginalnym pomysłem, niecodzienna i niepodobna do innych pozycji ze światowej fonografii z fletem w roli głównej. To spotkanie dwóch wirtuozów, artystów poszukujących, odważnych improwizatorów łamiących schematy i konwencje. Nagranie zarejestrowane w nowojorskim Acoustic Recording Studio prezentuje osiem utworów, opartych na swobodnej, otwartej improwizacji Leszka Wiśniowskiego i Roberta Dicka (nazywanego "Hendrixem fletu") z wykorzystaniem współczesnych technik kompozytorskich i wykonawczych, jak: sonoryzm, muzyka konkretna, multiphonics, whistle tones, percussive sound, circular breathing, tongue ram. Oprócz fletów (sopranowy C, piccolo, basowy, preparowany) Habilitant użył także innych instrumentów z rodziny dętych drewnianych, jak: armeński duduk, czy hinduskie bansuri. Obaj muzycy posłużyli się specjalną teleskopową główką do fletu - *glissando headjoint* (patent Roberta Dicka), umożliwiającej przy pomocy jej płynnego przesunięcia w prawo, wydłużenie długości fletu, co pozwala na stosowanie glissand praktycznie od każdej nuty w każdym kierunku. Zakres, w jakim można glissować daną nutę, mieści się między tercją wielką a sekundą wielką. To radykalne przeobrażenie tego instrumentu, zupełnie nowe możliwości ekspresji i brzmienia.

Na płycie znajdują się następujące utwory: *Let's us go stand on the moon*, *Real of wishes*, *Wiat light there is*, *Power of two*, *The time was always now*, *Smoking mirror*, *16th charm*, *Mislaid Labirynth*. Wszystkie kompozycje są właściwie spontanicznymi improwizacjami opartym o załączki pomysłów formalnych, generującymi kalejdoskop nastrojów i wyrazu. Od fragmentów nostalgicznych i uduchowionych, poprzez dramatyczne i wręcz demoniczne, aż do zabawy ze stylizacjami: swingową, barokową,

renesansową. To muzyka, jaką trudno sobie wyobrazić, niełatwa do sklasyfikowania. Improwizacje rozwijają się zaskakująco, intuicyjnie, zaskakując słuchacza nieprzewidywalnością i kreatywnością; muzycy inspirują się wzajemnie, komunikują wręcz telepatycznie, to chyba największa wartość tego materiału. Z pewnością ta muzyka ma olbrzymie walory edukacyjne, oferuje słuchającemu zupełnie nowe doznania rewidując nasze wyobrażenie o brzmieniu fletu. Podkreślając jeszcze raz jej wielką wartość nazwałbym tę płytę łagodną i przyjazną awangardą.

KONKLUZJA

Obie płyty składające się na recenzowane dzieło artystyczne są dowodem na wybitne umiejętności Habilitanta. Dr Leszek Wiśniowski ma naturalną potrzebę poszerzania muzycznych granic i tworzenia eksperymentalnych, innowacyjnych projektów artystycznych. To cecha szczególna, wśród dzisiejszych muzyków bardzo poszukiwana. Jego solidna wiedza o historii muzyki, stylach, technikach gry i narzędziach improwizacji stawia go wśród artystów o najwyższych kompetencjach. Z kolei odwaga i bezkompromisowość to cechy Habilitanta, bez których zasadnicze cele przewodu habilitacyjnego byłyby nie do spełnienia. Jego osiągnięcia i dorobek bez wątpienia stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny sztuki muzyczne.

Działając na podstawie art. 219 oraz 221 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2022 r. póź. 574, z późn. zm.) stwierdzam, że Habilitant spełnia warunkujące przesłanki i niniejszym wnoszę o nadanie dr. Leszkowi Wiśniowskiemu stopnia doktora habilitowanego sztuki w dyscyplinie sztuki muzyczne.

Prof. dr Krzysztof Herdzin

